

«ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ (Պ-318-15.05.2018-ՊԱ-011/0) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծով (այսուհետև՝ նախագիծ) առաջարկվում է լրացում կատարել «Ոստիկանության մասին» օրենքի 22-րդ հոդվածում սահմանելով, որ ոստիկանության ծառայողի կողմից շարժական տեսաձայնագրող կամ լուսանկարահանող տեխնիկական միջոցներ չեն կարող օգտագործվել ճանապարհային երթևեկության անվտանգության բնագավառում: Ըստ նախագծի հեղինակների՝ ճանապարհային ոստիկանության ծառայողները ճանապարհային երթևեկության անվտանգությունն ապահովելիս չեն ապահովում «Ոստիկանության մասին» օրենքի 22-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված՝ շարժական տեսաձայնագրող կամ լուսանկարահանող տեխնիկական միջոցներով ոչ գաղտնի վերահսկողության մասին ոստիկանության ծառայողի կողմից բանավոր նախազգուշացնելու սահմանված պահանջը և «փաստորեն խախտման փաստի արձանագրումը տեղի է ունենում առանց սուրբյեկտի համաձայնության», ինչը չի բխում «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» օրենքի 16-րդ հոդվածի պահանջներից:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն առաջարկում է ներկայացված նախագծով քննարկվող գործող օրենքի հոդվածը թողնել անփոփոխ՝ հաշվի առնելով ներկայացված օրենքի նախագծի և դրա ընդունման հիմնավորման վերաբերյալ ստորև ներկայացված հանգամանքները՝

1. «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» օրենքի 16-րդ հոդվածը, որպես անձնական տվյալների մշակման իրավաչափության առաջնահերթ պայման, սահմանում է անձնական տվյալների մշակման՝ օրենքով նախատեսված լինելը, ինչը «Ոստիկանության մասին» օրենքի 22-րդ հոդվածի գործող խմբագրությամբ ամբողջությամբ ապահովված է: Ինչ վերաբերում է

Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 78-րդ և «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» օրենքի 5-րդ հոդվածներով սահմանված համաչափության սկզբունքին, ապա ոստիկանության կողմից հասարակական կարգը պահպանելիս, այդ թվում՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգությունն ապահովելիս, իրականացվող տեսաձայնագրման և լուսանկարահանման եղանակով տվյալների մշակումը հետապնդում է օրինական նպատակ, իսկ դրան հասնելու միջոցները պիտանի են, անհրաժեշտ և չափավոր:

2. Առաջարկվող կարգավորմամբ ստացվում է, որ ճանապարհային ոստիկանության ծառայողը հերթապահություն իրականացնելու ընթացքում, օրինակ, տրանսպորտային միջոցի մեջ տեղադրված տեսաձայնագրող կամ լուսանկարահանող տեխնիկական միջոցով ճանապարհային երթևեկության անվտանգության բնագավառի իրավախախտում հայտնաբերելիս օրենքի ուժով գրկված է լինելու խախտումն արձանագրելու հնարավորությունից: Քննարկվող դեպքում տրանսպորտային միջոցի շարժման մեջ գտնվելու ընթացքում կատարված իրավախախտումների պարագայում բանավոր նախազգուշացնելու պահանջը կատարելն օրյեկտիվորեն հնարավոր չէ: Բացի դրանից, հնարավոր են անգամ այնպիսի իրավիճակներ, երբ ենթադրյալ իրավախախտը չենթարկվի ոստիկանության ծառայողի՝ տրանսպորտային միջոցը կանգնեցնելու հրահանգին՝ դրանով իսկ անհնար դարձնելով ոստիկանության ծառայողի կողմից շարժական տեսաձայնագրող կամ լուսանկարահանող տեխնիկական միջոցներ օգտագործելու և ենթադրյալ իրավախախտման արձանագրման վերաբերյալ անձին տեղեկացնելը: Մեր կարծիքով, ընդունելի չէ նաև նախազգուշացման հիմնավորման մեջ նշված այն տեսակետը, որ գործող օրենսդրական կարգավորումների պայմաններում «խախտման փաստի արձանագրումը տեղի է ունենում առանց սուբյեկտի համաձայնության»: Ստացվում է, որ իրավախախտում արձանագրելուց և համապատասխան վարույթ հարու-

ցելուց առաջ անհրաժեշտ է ստանալ իրավախախտում կատարելու մեջ կասկածվող անձի համաձայնությունը, ինչը չի բխում օրենքի տրամաբանությունից: Մինևույն ժամանակ, նախագծով որդեգրված տրամաբանությամբ ստացվում է, որ թեև առկա է առերևույթ իրավախախտում, այլ կերպ ասած՝ վարչական իրավախախտման վարույթ հարուցելու առիթ, իրավասու մարմինը (պաշտոնատար անձը) իրավասու չէ կատարելու օրենքով իրեն վերապահված գործառույթը՝ ենթադրյալ իրավախախտի համաձայնության բացակայության պատճառով:

3. «Ոստիկանության մասին» օրենքի 22-րդ հոդվածի տասնչորսերորդ պարբերությամբ նախատեսված բանավոր նախազգուշացման պահանջը գործնականում ամբողջությամբ իրագործելի է: Այսպես, նշված հոդվածի կիրառումն ապահովելու նպատակով ոստիկանությունում մշակվել և ներկայումս շրջանառվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի նոյեմբերի 23-ի N 1769-Ն և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունվարի 11-ի N 151-Ն որոշումներում լրացումներ կատարելու մասին նախագծեր, որոնց համաձայն գունագրաֆիկ երանգավորում ունեցող պարեկային ավտոմոբիլների վրա՝ տեսանելի վայրում, փակցվելու են իրականացվող տեսանկարահանման մասին նախազգուշացնող տարբերանշաններ (դրանց ձևը սահմանվելու է ոստիկանության պետի հրամանով): Գունագրաֆիկ երանգավորում չունեցող ավտոմոբիլով ծառայությունն իրականացվելու է բացառապես այն ճանապարհներին, որտեղ տեղակայված են նախազգուշացնող ցուցանակներ:

Ծառայողների համազգեստին ամրացված տեսախցիկներն ինքնին տեսանելի են անգն աչքով: Բացի դրանից ծառայողները խստիվ հրահանգվել են դրանցով նկարահանումներ իրականացնելիս պարտադիր նախազգուշացնել տվյալների սուբյեկտներին: Այլ կերպ ասած, շարժական տեսանկարահանող և լուսանկարահանող սարքեր կիրառելիս օրենքով նախատեսված նախազգուշացման պահանջը կատարվելու է ամբողջ ծավալով:

4. Գտնում ենք, որ նման դեպքերում առանցքային նշանակություն պետք է ունենա այն հանգամանքը, որ ենթադրյալ իրավախախտի համար վարչական վարույթի շրջանակներում ապահովվում է լաված լինելու իրավունքի իրացման հնարավորությունը, այդ թվում՝ իր պահանջով տեսագրությունը կամ լուսանկարն ստանալու և վարչական վարույթի շրջանակներում իր՝ այլ իրավունքներն իրացնելու միջոցով:

Այդուհանդերձ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնում համագործակցելու օրենսդրական նախաձեռնության հեղինակների հետ՝ հիմնավորման մեջ նշված խնդրի բավարար կարգավորման ուղղությամբ: